

kanonizacyjnych. W czasie obrad wyłoniła się potrzeba pogłębionej refleksji nad męczeństwem tych wszystkich, którzy ponieśli śmierć za Chrystusa pod rządami totalitaryzmu wschodniego. Być może ta sugestia zaowocuje w formie nowego symposium na ten właśnie temat.

Ks. Henryk Misztal

SPOTKANIE WYKŁADOWCÓW PRAWA KANONICZNEGO WE WROCŁAWIU

Wrocław, 28 kwietnia 1997 r.

Z inicjatywy Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego odbyło się dnia 28 kwietnia 1997 r. we Wrocławiu doroczne spotkanie wykładowców prawa kanonicznego w diecezjalnych i zakonnych wyższych seminariach duchownych w Polsce. Tematem refleksji tego specjalistycznego gremium była „Eucharystia w praktyce kanonicznej Kościoła”. Na miejsce obrad wybrany został Wrocław, z uwagi na zbliżający się 46 Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny. Spotkanie rozpoczęło się Mszą świętą koncelebrowaną w kaplicy Metropolitalnego Seminarium Wrocławskiego, której przewodniczył Jego Ekscelencja ks. bp Edward Janiak. W homilii skierowanej do uczestników Ksiądz Biskup wyraził uznanie za podjęcie refleksji kanonicznej nad tajemnicą Eucharystii w Kościele. W dotychczasowych zjazdach i sympozjach organizowanych w ramach przygotowań do Kongresu we Wrocławiu podejmowano refleksję nad Eucharystią w aspekcie liturgicznym, historycznym i eklesjalnym. Obecne spotkanie, podejmując aspekt prawny Eucharystii, stało się dopełnieniem dotychczasowych rozważań. Ksiądz Biskup wskazał na wyjątkową aktualność podjętej problematyki zwłaszcza we Wrocławiu. Będąc w centrum prac Komitetu organizacyjnego, ukazał zainteresowanie Kongresem Eucharystycznym ze strony wiernych w różnych częściach świata. Zilustrował to przykładem Koreańczyków, od trzech lat przygotowujących się na duchowe przeżycie tego wydarzenia, w którym pragną uczestniczyć w grupie kilkuset osób. Myśli te wpisane zostały w cały duchowy i duszpasterski kontekst rozważań Księdz Biskupa, który wskazując na ogrom przygotowań od strony materialnej i organizacyjnej, uwrażliwiał jednak na duchowe przeżycia związane z Kongresem Eucharystycznym we Wrocławiu.

Sesja naukowa odbywała się w auli seminaryjnej. Zainaugurował ją rektor Metropolitalnego Seminarium Wrocławskiego ks. dr Marian Biskup. Witając uczestników i wyrażając radość z tego spotkania, przywołał historię Seminarium Wrocławskiego, liczącego sobie już 106 lat, oraz wielkie zasługi kolejnych pokoleń profesorów w formacji nowych kapłanów, których już ponad 1500 opuściło mury tego seminarium. Ksiądz Rektor wymienił także zasługi wybitnych kanonistów, m.in. śp. ks.

bpa Józefa Marka, ks. prof. Józefa Rybczyka, a z żyjących ks. prof. Jana Dudziaka oraz aktualnie wykładających prawo kanoniczne z ks. prof. Edwardem Góreckim na czele. Ksiądz Rektor przypomniał również motywy, jakie zadecydowały o wyborze Wrocławia na miejsce 46 Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego. Otóż Ojciec święty Jan Paweł II wybrał Wrocław, ponieważ bardzo chciał, aby obecny Kongres odbył się w tej części Europy, która przeżyła czas prześladowań i męczeństwa. Zależało Mu też, aby to wydarzenie miało miejsce w Polsce, skąd wyszła idea wolności, inspirując także inne narody.

Następnie ks. Andrzej Dziega, prodziekan Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego KUL, odczytał Słowo ks. abpa Józefa Kowalczyka, nuncjusza apostolskiego w Warszawie, do uczestników spotkania, w którym Ksiądz Arcybiskup życzył głębokich przemyśleń i refleksji, podkreślając aktualność rozważań kanonistycznych na temat Eucharystii podejmowanych właśnie we Wrocławiu – mieście Kongresu.

Główny nurt refleksji naukowej stanowiły referaty wygłoszone przez ks. prof. Jana Krucinę, o. prof. Bronisława Zuberta i ks. prof. Henryka Misztala. Słowo wstępne i wprowadzenie w tematykę przedstawił ks. prof. Marian Stasiak, dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego KUL. Stosowny klimat do refleksji kanonicznej wytworzył referat ks. prof. Jana Kruciny, którego zasadniczy wątek rozważań koncentrował się wokół głównego hasła Kongresu, mianowicie *Eucharystia a wolność*. Tak zredagowany temat motywuje m.in. wybór Wrocławia jako miasta w tej części Europy, która wyzwala się ku wolności. W kontekst rozważań wpisane zostały aktualne sprawy polskiej rzeczywistości politycznej, społecznej i gospodarczej, spotęgowane ostatnio, także poprzez prace nad nową Konstytucją. Spotykają się one i syntetyzują w sposobie rozumienia wolności, która ma również konotacje prawne. Warto dodać, że ks. prof. Krucina wniósł istotny wkład w przygotowanie Kongresu od strony założeń teologiczno-ideowych.

Referat o. prof. Bronisława Zuberta wyakcentował relacje pomiędzy kapłaństwem hierarchicznym a Eucharystią. Przywołując naukę Kościoła, mówca wskazał zarazem na brak koherencji z tą nauką w redakcji wielu kanonów prawa kanonicznego dotyczących Eucharystii. Między innymi ocenił jako zbyt minimalistyczne sformułowanie kodeksowe nakładające na wiernych obowiązek Komunii świętej przynajmniej raz w roku. Powołując się na praktyczne doświadczenie zwrócił uwagę m.in. na istniejące niebezpieczeństwo wiązania przez niektórych kapłanów celebracji Eucharystii ze stypendiami mszalnymi.

Referat wygłoszony przez ks. prof. Henryka Misztala wskazał na Eucharystię jako źródło życia duchowego zarówno osób duchownych, jak i świeckich, ilustrując to szeregiem przykładów z żywotów świętych polskiej hagiografii. Poczynając od św. Wojciecha, którego męczeńską śmierć poprzedził udział w Eucharystii i przyjęcie Komunii świętej, aż po postacie świętych współczesnych, mówca wskazywał na eucharystyczny rys ich świętości.

Prowadzący tę część obrad ks. prof. Edward Górecki podsunął do rozważenia uczestnikom niektóre wątki dyskusyjne. W trakcie dyskusji zwrócono się do ks. prof.

Jana Kruciny z prośbą o dopowiedzenie dotyczące dzisiejszego pojmowania wolności w sytuacji, gdy współczesny człowiek chce być nie tylko odbiorcą, ale twórcą prawa dla siebie, w tym także prawa moralnego. O. prof. Zubert podczas dyskusji wskazał na potrzebę kształtowania eucharystycznej pobożności kapłańskiej. Podał m.in. przykład kapłanów, którzy pracując naukowo i mając zapewnione utrzymanie sprawują codzienną Eucharystię niezależnie od otrzymanych stypendiów mszalnych. Ks. prof. Misztal podczas dyskusji wyjaśnił, iż chociaż świętość realizuje się w Kościele i poprzez Kościół, to jednak spełnia się ona również tam, gdzie przekraczamy ramy jurysdykcyjne.

W ten wątek dyskusji włączył się Jego Eminencja ks. kard. Henryk Gulbinowicz, metropolita wrocławski, który jako gospodarz swoją obecnością zaszczycił to spotkanie. W słowie pasterskim do uczestników odwołał się do związanych z sakramentem Eucharystii doświadczeń Kościoła wrocławskiego. Okazało się, iż nawet poprzez dane statystyczne dotyczące ilości udzielonych Komunii świętych można odczytać ogrom posługi duszpasterskiej kapłanów, także w konfesjonale. Za organizację tej posługi, zdaniem Księdza Kardynała, ponosi główną odpowiedzialność proboszcz parafii. Z wypowiedzi Księdza Kardynała przebijał pozytywny wizerunek młodego pokolenia kapłanów.

W drugiej części obrad komunikat pt. *Udzielanie Komunii św. katolikom żyjącym w związkach niesakramentalnych* przedstawiła pani mgr lic. Elżbieta Szczot, poruszając doniosły duszpastersko problem pełnego udziału w życiu eucharystycznym osób żyjących w *uniones irregulares*. W komunikacie tym zaprezentowane zostało stanowisko Kościoła określające (w aspekcie normatywnym) sytuację życiową tych osób w relacji do życia sakramentalnego. Uczestnicy dyskusji wskazywali na wiele trudności rodzących się w praktyce pastoralnej, m.in. odnośnie do pogrzebu katolickiego tych osób, ich udziału w uroczystościach religijnych, np. pierwszej Komunii świętej dziecka.

Wystąpienie ks. dra Mieczysława Głowackiego z Siedlec dotyczyło nauki o Eucharystii w całości wykładów prawa kanonicznego w seminariach. Rozważania swoje umieścił w kontekście *ratio studiorum* obowiązującego w wyższych seminariach duchownych oraz podkreślił istniejące, jego zdaniem, możliwości pełnej harmonizacji wykładu prawa kanonicznego o Eucharystii z innymi dyscyplinami wykładanymi w seminariach, szczególnie z zakresu sakramentologii. zilustrował to odniesieniem norm kanonicznych do wykładu prowadzonego z zakresu liturgii czy też teologii dogmatycznej.

Wypowiedzi księży profesorów w czasie dyskusji wskazywały na potrzebę interdyscyplinarnego wykładu obejmującego różne aspekty sakramentologii, w tym również wykładu o Eucharystii. Prowadzący tę część dyskusji o. dr Mieczysław Woźniak z Wyższego Seminarium Duchownego OO. Salezjanów w Łodzi podziękował zarówno prelegentom, jak i uczestnikom dyskusji za bardzo klarowne i konkretne wypowiedzi, którymi ubogacili nasze obrady.

Opuszczając Wrocław byliśmy bardziej świadomi wielkości wydarzenia, którego za miesiąc to miasto miało być świadkiem. Po raz pierwszy w ponad tysiącletniej historii Kościoła w Polsce będzie miał miejsce na naszej ziemi Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny. Eucharystia, będąca samym sercem życia Kościoła, odsłoni nie tylko swoją rzeczywistość religijną, lecz dla wspólnoty eklezjalnej będzie zarazem publicznym zmanifestowaniem wiary.

Elżbieta Szczot

SPRAWOZDANIE ZE SPOTKANIA WYKŁADOWCÓW
PRAWA KANONICZNEGO
W WYŻSZYCH SEMINARIACH DUCHOWNYCH W POLSCE
Katowice-Panewniki, 16 kwietnia 1998 r.

Wydział Prawa Kanonicznego i Świeckiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego organizuje coroczne spotkania wykładowców prawa kanonicznego w diecezjalnych i zakonnych wyższych seminariach duchownych w Polsce. Dnia 16 kwietnia 1998 r. odbyło się kolejne spotkanie, tym razem w klasztorze Ojców Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach.

Refleksji kanonistycznej i teologicznej poddano temat „Kapłaństwo powszechne a kapłaństwo hierarchiczne”. Inspiracją do podjęcia tej tematyki były liczne dyskusje podejmowane ostatnio w różnych gremiach o możliwości większego zaangażowania wiernych świeckich w życiu wspólnotowym Kościoła, zwłaszcza Kościoła w Europie Zachodniej. To zagadnienie nie jest i nie może pozostać obce Kościołowi w Polsce. Problematyka ta jest często podejmowana w nauczaniu Ojca świętego Jana Pawła II. W związku ze zbliżającym się wielkim Jubileuszem Roku 2000 papież Jan Paweł II wydał 10 listopada 1994 r. list apostolski *Tertio millennio adveniente* do biskupów, duchowieństwa i wiernych świeckich, dotyczący przygotowań do tego Jubileuszu. Dokument ten nakreśla jasno i precyzyjnie szlak, który ma prowadzić Kościół, a z nim całą ludzkość do roku dwutysięcznego, by ożywić wiarę i wrócić do źródeł zbawienia. Współczesne nurty życia wymagają również od kanonistów refleksji nad aktualnymi sprawami życia Kościoła.

Spotkanie wykładowców prawa kanonicznego rozpoczęło się Mszą świętą koncelebrowaną w kaplicy seminaryjnej klasztoru. Przewodniczył jej ks. bp Piotr Libera, biskup pomocniczy katowicki. Przybyłych uczestników spotkania powitał na początku Mszy świętej o. dr Damian Szojda OFM, przełożony Prowincji Wniebowzięcia NMP Zakonu Braci Mniejszych (Ojcowie Franciszkanie). Bp Piotr Libera, nawiązując do perykopy ewangelicznej, wskazał w homilii na miejsce prawa w życiu Kościoła. Stwierdził również, że dla całości formacji seminaryjnej istotna jest również nauka prawa kanonicznego.